

et agentes vigilias noctis triduo cum
multitudine xpianorum non cessabat mu-
gitu lacrimarum dantes. Sed aut iustitiam
obtulit sacrificium laudis et participati sunt
omnes de corpore et de sanguine et cum gratia
actione in christo ihesu domino nostro amen

Relatio de exaltatione sancte crucis

Tempore illo post constantinocau-
gusto contra maxentium tyrannum
operante ad bellum signum sancte
crucis celitus fuisse ostensum
et ipso feliciter obtinente triumphum ab
helena iam dicti principis matre sancta crux
fuisse inuenta atque per sanitatem egroti
et resuscitationem mortui fuisse evidenti
indicio virtutis declarata regina voti
compos effecta ita salutare lignum fecit
secari pro medio ut et cruce constantinopo-
lim deferret ad filium et cruce iherosoli-
mum thesaurus argenteis condita refovet
morum sapientem usque consilio sic ut ubi fu-
erat morbis dominas aptata supplicio ibidem
glorificari veneraret a populo. Quorum itaque
ipsum labente cruciulo exigente mole
pergraminum ut flagellari permitteret dominus
ipsum xpianorum perseuerantia paganorum des-
dras quidam perperam et impie regnum est
adeptus perperam quod in terram principem est ausus
perperam ut ab incolis vicinorum gentium
quas impetu vastans barbarico suo ne-
fando subiugauit domino et tunc se iu-
beret ut deum et vocari se regem regum
et dominum dominorum. Nec hoc solum ei suffecerat
ad sue dampnacionem exitum verum et syria
et palestina cum subiugasset et egyptum
regnumque extra et infra limitacione glo-
merabantur periculo suo crudelissimo sub-
igeret dominum iherosolimam adyt ecclesias
et subiecit totamque finitimam regionem vastauit
intendit atque perdidit. Ad sepulchrum ergo
domini cum voluisset accedere terribitus rediit.
Et tunc lignum salutis pro parte quam religiosa
regina ibi testimonium virtutis reliquit
asportauit. Fecit namque sibi etiam argen-
team in qua in lucetibus gemis thesaurum
extremum aureum. In quo solus quod dicitur
et lumine vel stellarum ymaginem collocauit
atque percutas fistulas atque meatus adduxit
erat ut quasi de quod pluuia desuper videret in-
fundere. Et dum sub sacaneo speciei equis
in circuitu trahentibus circumacta turris
fabrica moueri videbat quasi quodam mo-

rugitu tonitruum iuxta possibilitatem
artificis mendebat. In hoc itaque loco sede
sibi parauit atque iuxta eam quasi collegam
deo cruce dominicam posuit filiosque suo reg-
no tradito ipse in fano harem reside-
bat. Illo itaque tempore etraclius arce tenebat
imperium. Vir armis strenuus lingua ut
lege exudit corpore decorum et quibus
strenuam actu dedit totum tamen erat fide catho-
lica et erga dei cultores simplex beni-
uolus ac deuotus. Pater in filius cosdre
contra etraclium iuxta danubium magnam
fluvium cum suo consedit exercitu. Tandem
spirante clemencia saluatoris vtriusque
principum placuit ut ipsi singuli in medio
pontis fluminum dimittaturi consenserent
et cui sortis victoria contulisset ipse sine
damno vtriusque exercitus imperium resti-
tueret. Deo etiam eis cum iuramento precessit
ut si aliquis exercituum populo principum suo ve-
nire iuuentium presumpsisset crucibus
excisus et brachys ab eo in flumine
mergeret. Cuius vtriusque populo hoc pacto
placuisse inuicem ut dictum est dimittatur
duo multum quasi in pontis medio sunt
congressi. Tandem pulsatus dominus lacrimis
xpianorum potuit sancte crucem cum se eode-
die memoratus princeps atque comen-
dauit fidei suo brachio christi concessit
dehinc triumphum. Tantamque metam mutato
cosdre inuasit exercitum ut non solum
predicta pactione nequaquam vellent
transgredere sed et voluntarij cum omnia sua
familia atque plebe heraclio se subderet
tam potestate quam fide. Quos ille benigne
sustulit in hoc illis clemencia prestitit
ut omnes ad baptismum conuocaret. Quod
ita se facturum esse omnes pro se populo dixerunt.
Ipse autem xpianissimus princeps cum suo
tamen exercitu regnum que cosdroas tenuit
circumque plustras ad sede ipse venit.
Cum paucis ad eum astedit sedentesque eum in
throno aureo repperit. Nulla namque exercitus
exercitum fuerat qui exitum belli aliquatenus
fuerat. Quia pro parte sue crudeliter sup-
bia omnes eum exosum habebat. Nec in iusto
ipse qui manifeste deo erat contrarius quomodo
accusaturus dei esse potuisset amatum. Cuius
tremefacti salutatoris vtriusque precessit et etraclio
ille respondit. Si vis salute hinc pro quo lignum
sanctum crucis quibus indignum honorifice iure
ta modulum tuum tradasti. Si credere domino
ihesu christo volueris et seruum te illius esse
cuius ego sum famulum in uitate confessus
fueris regnum tibi perperam tantum cum